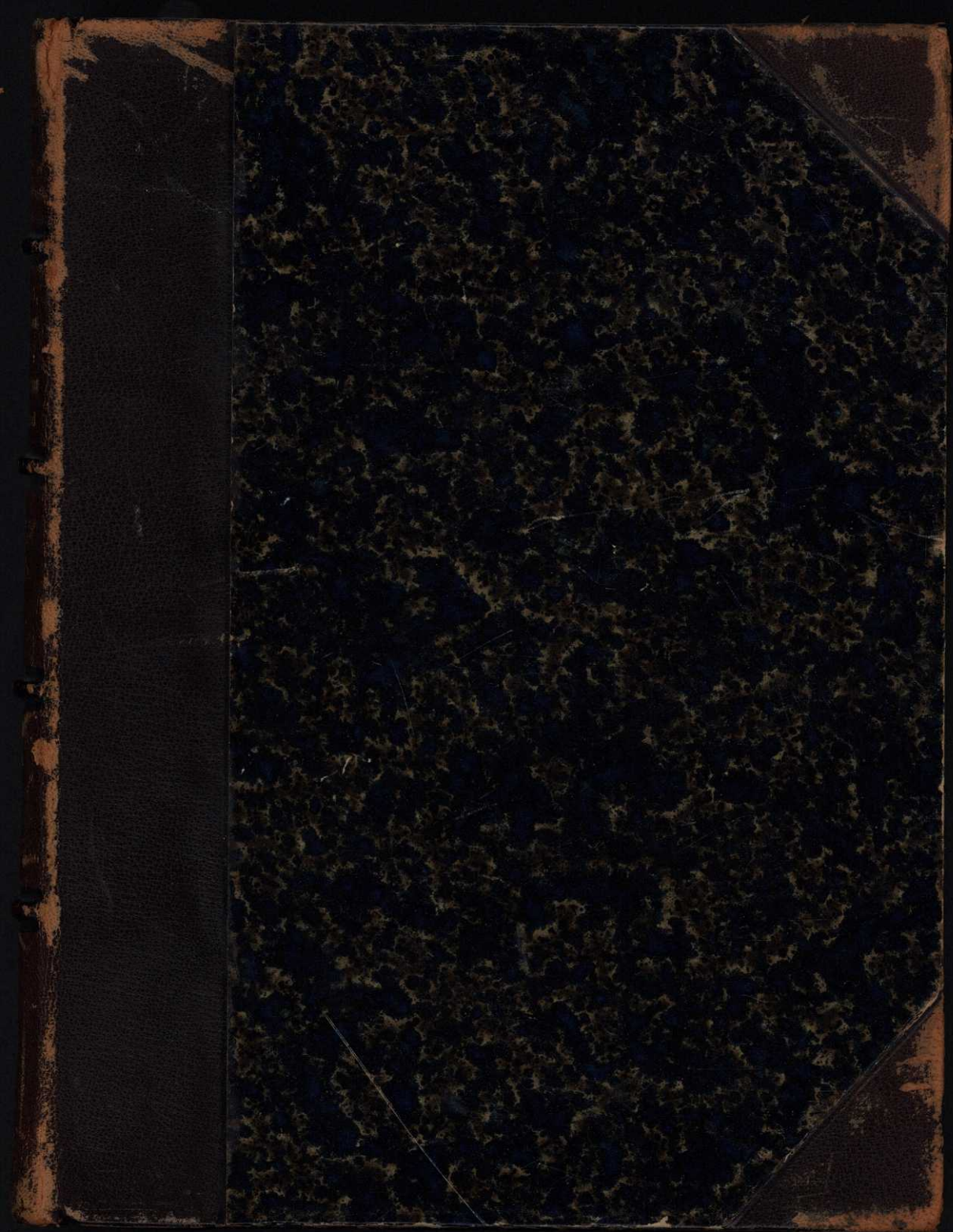

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

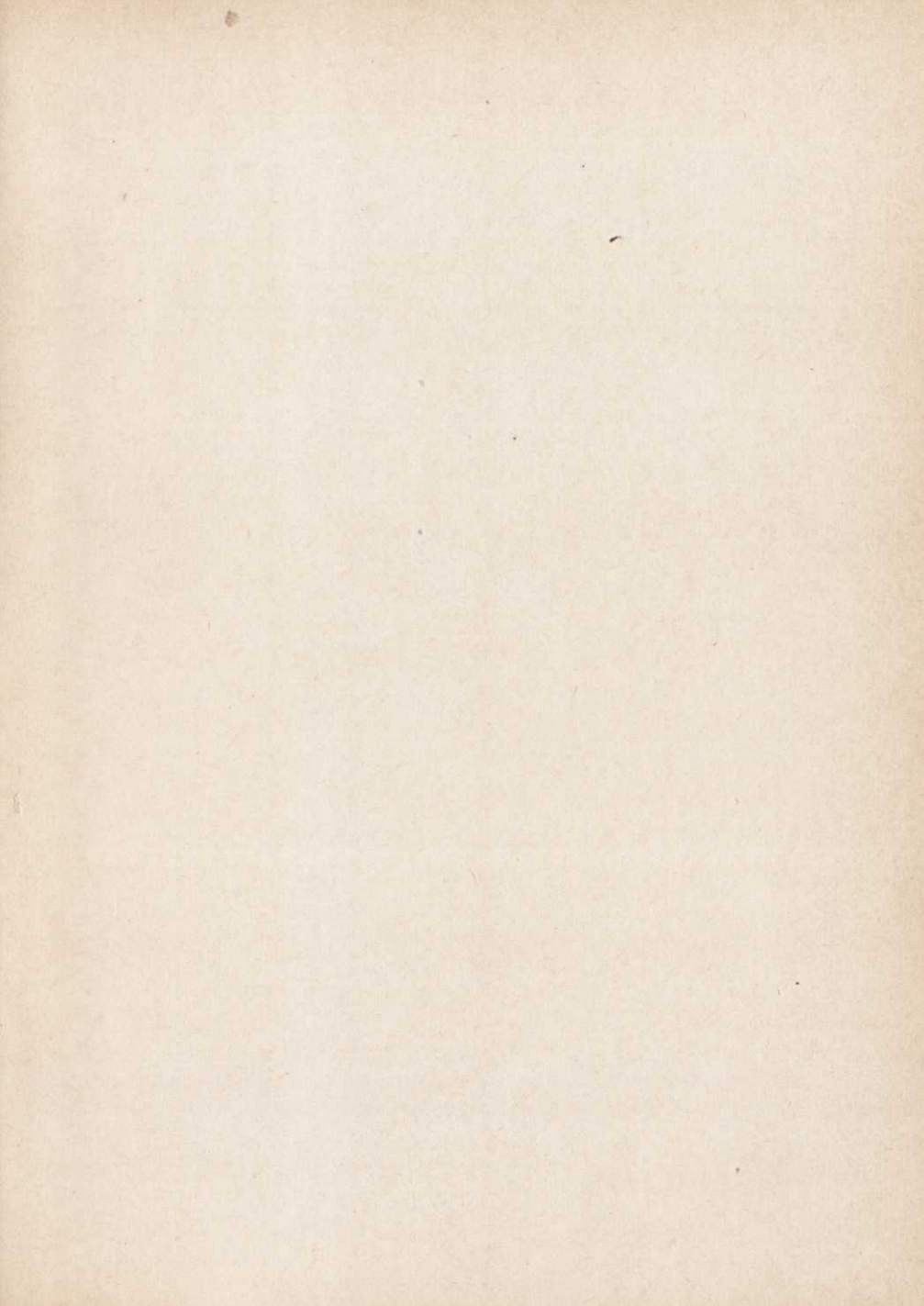

Allmänna Sektionen

Litt.
Sv.

EXB

Fridolins visor

Ex. B

Fridolins Visor

och andra dikter

af

Erik Axel Garlfeldt

Wahlström & Widstrand
Stockholm.

STOCKHOLM
ISAAC MARCUS' BOKTR.-AKTIEBOLAG
1898.

I N N E H Å L L.

Ur en lantlig ungarls visbok.

	Sid.		Sid.
Rimsmeden	5	Till Lussefesten	37
Från beväringssären	7	I Krabban	40
Göken	9	Lejonets barn	42
Håkan på heden	11	Sång efter skördeanden	45
Vårsång	16	Pungmakarbo	47
Ormvisa	18	Selinda och Leander	49
Humlevisa	20	Kanske!	52
Ode till snickaren Krylbom	22	Irina	54
Stormnatt	24	Du ler	57
I älgåldern	26	Månhyrn vid Lamberts-	
För vägens vind	29	mässan	59
Josep i skogen	33	Min guddotter	62
Två stämmor	35	Jag lefver allena	65

Cecilia Bölljas visbok.

Till jungfru Cecilia Böllja	69	Intet är som väntanstider	80
Herr Snakendal	71	Dufvan och örnen	82
En studentflamma	75	Blomstervisör	83
Vårskymning	77	Hvad skall man sjunga?	86

Från Folkare-stigar.

	Sid.		Sid.
Värlåt	91	Hembygdens huldra	97
Maja hönstjuf	92	En envis dalkarls visa	101
Dalmarsch	94	Uppbrott	103

Lif och död.

Jag är en sjungandes röst	107	En löskekarl	115
Jorum	108	En fader	117
Barmhärtighetens tempel	112	Drömmen och lifvet	119

Ar en landtlig ungarls
visbok.

FRIÐOLIN kallade sig en studerad karl af bondestam, som återvändt till fädernas värf, enär det syntes honom lockande att gräfva i jorden, sedan han all sin tid blott gräst i böckerna. En följd af denna lefnadsförändring var, att han ej rätt visste, till hvad stånd han numera borde räkna sig. Af åtskilliga skäl kom han sig ej för att välja en maka, ehuru han hyste ganska stor böjelse för äktenskap och var i sina mest manbara år. I sitt ungarlslifs ensamhet började han förströ sig med visdiktning. Än besjög han, hur han själf hade det eller haft det, än sökte han föreställa sig, hur andra ungarlar kunde uppfatta sin belägenhet. Därvid hände det att somt vardt härskapsvers, somt allmogelåt, somt åter liksom en blandning af båda delarna. Detta sistnämnda tycktes några af hans läsare särskildt illa vara, och en af dem förhöll honom en gång, att man vid diktande strängt måste söndra den folkliga tonen från den uppfostrade och förfinade. Då svarade Fridolin: "Därom

kan jag ej lägga mig någon stor vinning. Bonde är jag född, herre har jag varit, landtman är jag åter blifven. Min näbb har lärt två läten, som båda vilja göra sig hörda och som flyta ihop i fången, och jag måste sjunga efter min näbb. Våter det underligt, så kan jag ej hjälpa det. För mig är det naturligt att dikta så, och det får gälla hvad det kan."

Om Fridolins senare öden må här blott nämnas, att han omsider byggde ett lyckligt hjonelag med en fattig landtjunks unga och angenäma efterleverska samt att han vardt riksdagsman och kom in i utskott.

Rimsmeden.

rx

Nu, grofva smide från min tankesmedja,
skall släggan gå och pröfva, hvad du tål.
Jag vet, att länkar brista i din kedja,
men vet jämväl, att där finns ärligt stål.
Ur hemmets grufva och på egen svedja
jag bröt mitt järn och redde till mitt kol,
grep hammarn -- fast, som förr om tärnans medja --
och längtan blåste på min ässjas bål.

Hur lustigt städet sjöng i svala kvällen,
i kvällen då min ungdoms sol gick ned!
Hur klangen lopp! Från gårdarna och tjällen
de ungas friska röster sjöngo med.
Men gömd och ensam vid den svarta hällen
stod, varm af id och hälsa, halfärd smed
och smålog, kringyrd af de heta fjällen,
fast mången gnista svårt i skinnet sved.

Jfrån bevaringsåren.

76

Jag är mönstrad inför kronans bord och jag är funnen
sund,
och med karlasteg jag drager ut ur barndomslekens
lund.

Jag får tåga med till heden
i de raska kämpaleden,
och mitt land har lofvat kalla på mig i sin faras stund.

Jag är mönstrad in i Amors här, den käcka här som
går
dit där längtans örnar leda, medan pulsen trumman
slår.

Alla flickor som här gånga
har jag lof att söka fånga,
och det bästa bytet för jag hem från mina krigarår.

Jag är kallad in af sångens gud till tjänst i hans kapell,
och bland mästerspelmän är jag visst den armaste
gesäll.

Flöjten skar jag mig bland viden
i den ljusa safningstiden,
och kring märk som blommar dansar låten yrande
och gäll.

Och så står jag då i vapenrocken som en man bland
män,
och med sång jag svär min glada tro åt fanan och
min vän.

Nu farväl, min barndoms nejder!
Jag går ut i livvets fejder;
om jag ej med ära kommer, kommer aldrig jag igen.

Göken.

rx

Jag spelade och lekte de veckorna bort
af en sommar så kort,
då jag borde ha byggt bo och samlat föda,
och för en husvillkarl känns det kusligt nog till sist,
när från sin nakna kvist
han ser, hur andra bärga sin gröda.

Man är ej estimerad nu längre som man var
i förgyllande dar,
då det roptes, hvart man kom: "Nej, hör på göken!"
Och ej kan jag förneka, att jag sjunger litet hest,
och mitt sällskap har allt rest,
och fåfängt lockar jag min bruna fröken.

Ja, jag har glömt mig kvar i min gröna ungdomsskog,
och tiden stundar nog,
då jag måste sommarfjädrarna rugga
och fara på förtjänster och söka mig ett skjul
samt sitta grå och ful
och ufna till i längtan och skugga.

Men se, en gammal gök skall man aldrig riktigt tro!
Hans sinne har ej ro,
och hur hans lycka skiftar vet ingen.
Han kan väl dufna till, men om våren spricker ut,
då gal han som förut
och får sorlande luft på nytt i vingen.

Thåkan på heden.

68

Det blåser vind från nordanfjäll.
Snön faller tät
i stigens fjät
af sista gästen, som mitt tjäll
re'n längese'n förlät.
Och medan nätet växer till,
jag knyter sången som jag vill
om brudens långa färd.

Anm. Var en kärlekskrank narr, som är att skilja från
dessa sångers författare. Hade seminariehyfsning.

Jag väcker eld ur askans glöd,
att den må locka, glädjeröd,
till värmen vid min härd.
Far trygg igenom yr och blåst,
i töcknigt tö och klarblå frost!
Jag är en ful, en fattig karl,
en ensam man på heden,
men stolt och stark min längtan drar
till mötes, där din släde far,
och ställer sig på meden.

Det blåser vind från sunnanland,
han sjunker tung
i dufven ljung.
Är han en suck från öknars sand,
en glödande och ung?
Går någon ensam jungfrusjäl,
en piskad dotter till en träl,
i etiopisk bygd?

Trycks hon som jag af solens sken
— fast hon bland palmer, jag bland en —
och trår till vän och skygd?
Kom, vid din barm, fast brun och gul,
min heta håg vill söka skjul!
Jag är en ful, en fattig karl,
en ensam man på heden;
men hägn för två mitt torftak har,
så visst som alla lärkors par
i gräset finna reden.

Det blåser vind från östansjö:
han drifver skur
mot vägg och mur,
han stångar ner min hässjas hö
i stubben, grå och sur.
Fyll lustigt dina lungor, höst,
låt vattnen bäfva vid din röst
och snäckans segel spänn!

Kom, mö från sagoland och släpp,
med eld och vällust på din läpp
och finn din fjärran vän!
Se, på min gård går dansen glad
af fallna löf och vallmoblad.
Jag är en ful, en fattig karl,
en ensam man på heden,
men kunde sjunga alla dar
vid glansen af ditt ögonpar
i lifvets mörka skeden.

Det blåser vind från västanhåll,
det blåser vår
i alla snår.
Nu pryder skogens unga troll
med hasselblom sitt hår.
Det sägs att drömmande hon går
och söker färska jägarspår
i stigens sista snö.

Och möttes jag och hon en dag,
min kristna hand till hjonelag
jag bjöd åt markens mö.
Hårt är ett troll till äkta få
men sämre att allena gå.
Jag är en ful, en fattig karl,
en ensam man på heden;
och vindar blåsa alla dar,
och flickor vanka här och hvar
men aldrig denna leden.

Vårsång.

FX

Det är ljufligt i vårtiden skalkas,
innan hösten och gråhåren nalkas.
Det är nöjsamt i spelande hagar
att lustvandra i kärlekens dagar;
se, träden som majstänger börja sig smycka,
hvar ört står med krona i brudelig lycka.

Stånden upp, alla svenner, från stolen,
träden ut, alla jungfrur, i solen!
Hennes blickar med blidhet oss följa,
ty vår gamman har intet att dölja.
Men mörkret är gjordt för konor och kusar,
för räfvar och ugglor och flädermusar.

Följ mig bort öfver ås, genom kjusa,
medan Ersmässbjörkarna susa!
Var ej rädd — jag blir hos dig, min kära,
då den sorgliga hösttid är nära.
I senaste år skall jag aldrig förgäta,
hur du var som en vårbjörk med glimmande fläta.

Ormvisa.

fx

När jag i marken vandrar, vill jag min flaska ha,
blott därför, att mot ormars gift det starka är så bra.

Men tänker jag på ormen, så minns jag allt en ann,
en falskare och halare och svårare än han.

Det sägs att ormen lurar inunder gröna träd
och blickar mildt och tjusande på fågelen så späd.

Men flickan går på hvarje stig, och hennes trollblick far
hvarhelst en rock hon skådar och hör ett stöfvelpar.

Uppå sin buk går ormen och äter bara jord,
men flickan vill ha sockermat och silfverfat på bord.

En orm kan läras dansa till dårars tidsfördrif,
men flickebarnet dansar visst re'n i sin moders lif.

En enda gång om året ömsar ormen skinn,
men åtta dar i veckan byter flickan sinn.

Om ormen dig besviker, han biter blott din häl,
men kvinnosvik kan stinga till döds en ynglings själ.

Nu slutar jag min visa om det skadliga djur
och hastar öfver skogen till min flickas lilla bur.

Humlevisa.

68

Det är ej fritt jag minnes, när jag löser
hvar smidig, mogen slinga från sin stör,
min ungdoms lekar med min ungdoms löser
i strandens dunge just härnedanförr.

Det är ej fritt jag tänker, då jag plockar
de långa flätorna vid logens dörr,
på mjuka bruna eller gula lockar
som jag har rört vid mera varsamt förr.

I bröder, låtom vårens drömmar fara
och resom lyckans tjäll i höstens skygd!
Förspildt är vårens vin, det morgonklara,
så redom oss en dunkel humlebrygd.
Hvad förr var ljuft, blef dufvet snart i smaken;
vi röra sjungande vår heta mäske
och lyfta stånkor, skummande mot taken
af dryck som är från början ärligt bäske.

Hvad mer om vinterns varulf sommarn sväljer,
blott vår hugsvalans våta skatt han spar!
Vi tappa lugnt vår lycka på buteljer
och gömma den till vedermödans dar.
Om lena kvinnolockar ej förgylla
vår hufvudgård och dofta oss till ro,
med humleknopp vi våra örngått fylla
och slumra tungt som björn i vinterbo.

Ode till snickaren Krylbom

på dess fyrtionde årsdag.

Hur är dig, Krylbom? Är barmen sårad,
är ringen tingad, är makan korad?
Är snart i salen, af klackjärn fårad,
den sista nigarevalsen lårad?

Nej, åren löpa som ystra fålar
och mänskofröjder som hala ålar,
men än i ynglingars flock du prålar,
när andra gråta, du ler och lålar.

Du betsar pallen där ungmör böja
de sälla knän under luftig slöja,
och nejdens vaggor din slöjkonst röja,
men dina facklor, o Krylbom, dröja.

Du timrar tjäll där din ungdoms brudar
till hvila föras i dystra skrudar,
men då den sörjande malmen ljudar,
ditt hjärta kväder till lifvets gudar.

Du är ej längre, o Krylbom, fager,
sträf är din haka och kinden mager;
men än den spelande blicken drager
hvert hjärta in i sin skälmska dager.

Och kring den fällbänk där lugn du hvilat
af jungfrurs drömmar en myggsvärm ilar,
och mot din vägg mellan block och filar
står kogret, späckadt med kärlekspilar.

Stormnatt.

rs

Nu mulen natt öfver kullarna rufvar
som en korpomor i skogen på fläckiga ägg.
Nu sitta stormens tutande ufvar
på takens hufvar
och vilddjuren löpa kring knut och vägg.

Nu böljar doft den väldige tjuren
och skakar med orolig nacke sin klaf,
nu skälfva lammet och tackan i buren,
nu kvider furen
och fäller de ristande grenarnas laf.

Ve, midnattens mara är öfver oss fallen
och kramar oss, vildmarkens fattiga barn!
Här stryker ulfven med eldbloss i skallen,
på gården och vallen
det vimlar af sägnernas argaste skarn.

Mörkt huset står under tallarnas brätten,
men husbonden vakar i ödslig sal.
Hans själ är som trädet på hvinande slätten —
som lammet i kätten,
men moderlös, ensam bland minnen och kval.

3 ålgtiden.

Han kommer hvar natt till en hafrevret;
från torpet man sett, hvar han betar,
den väldige best som med svett och förtret
jag fåfängt om dagen letar.

Nu sofver all nejden i fullmånens flor,
men brinnande vakar min lystnad.
Vid diket, där frodiga pillhäcken gror,
jag väntar i vindlös tystnad.

Då träder han ut från sitt höstliga slott
mellan granar och blodröda aspar.
Han skrider högtidligt och lugnt som en drott,
och kronan i grenarna raspar.

Så fredligt i måndimmans vaggande ström
han vankar bland kornrika snesar,
fantastisk, bisarr som en syn i en dröm,
som en vålnad af fornskogens resar.

Och här, på sitt odal, för mer än ett djur
han syns mig, ja mer än min like:
en stoltare son af drottning Natur,
en förstfödd i vildmarkens rike.

Det kommer till korta, mitt jägareblod.
Jag kan ej min vekhet betvinga,
jag nämns icke sända mitt dödande lod
i denna månljusa bringa.

Ett sådant pris får ej vinnas med svek.
Jag smyger mig bort genom riset.
I morgon börja vi åter vår lek,
du höge, på gamla viset.

Då spela vi rent. Du har präktiga ben,
och ärligt försprång du vunnit;
om jag hinner dig då öfver stock och sten,
har nog månskenshumöret försvunnit.

Och bringar jag då mot din fasta bog
till hvila det darrande kornet,
skall skottet få sjunga kring myr och skog,
och med fröjd skall jag stöta i hornet.

Och stolt vill jag räkna hvar pannans tagg
som du burit i prakt utan lyte
samt föra hem öfver tufvornas dagg
i kvällen mitt förstliga byte.

För vägens vind.

67

Nu blåser vinden gäll och strid.
Jag sitter i min höga sal
och tänker på min ungdomstid,
dess yra lust, dess tröga kval.
Från väggen där min farfarsfar
ser ned på mig med blick af falk;
det sägs han var en karlakar
men ock en vinman och en skalk.

Hvem träder på det våta grus
vid fönstren till min höga sal?
En lock så mörk, en blick så ljus,
en hy så skär i urblekt sjal!
Du arma, fallna rosenblad
som hvirflar bort i stormig värld,
far ej så brådiskande åstad,
kom, hvilade vid min lugna härd!

Göm ej så skamsen dina tår
i kjortelfällens glesa nät!
Din smäckra fot, jag väl förstår,
att den har trampat tunga fjät.
Jag skall ej fråga, hvem du är,
af hvem och hvar du lifvet fått;
ej ditt förflutna jag begär,
din framtid anförtro mig blott!

Jag minnes från min ungdoms rus
en ann som vägens vind tog fatt.
Hon sken i fattig faders hus
som tunglet öfver dalens natt;
dock ingen röst bad henne kvar,
när hon gick bort ur fränders mitt.
Jag vet ej rätt, hvems felet var,
men kanske, kanske var det mitt...

Nu dröj hos mig! Frukt bär min jord,
här dukas rika mål hvar dag;
gå, sätt dig vid mitt husfolks bord
och ät med lust, mig till behag.
På mina fält står frodigt lin,
där beta får med ymnig ull;
gör dig en klädnad, god och fin,
och pryd dig ärbart, för min skull.

Men blodets röst ej tystas kan,
och kärlekslöst är lifvet hårdt.
Min gård har mången sven och man,
att vinna en blir ej dig svårt.
Och när du gjort ditt bästa val
samt eder bröllopsdag är när,
träd in uti min höga sal
och säg mig, att du lycklig är!

Josep i skogen.

12

Jag går bland nöt
i Vaktelmora löt,
där brakved blommar hvitt emellan videspröt.
Jag går i tallmon,
ett stackars vallhjon.
Min bädd är strå, min spis är vattugröt.

Jag hör en lur
och vrålet af en tjur
åt Fröjdeskulla till, långt bortom fjällets mur.
Jag vet hvem betar
på skogens vretar
och älfvens brädd sin faders kreatur.

Jag går med fän
bland Vaktelmora trån,
och mina sommarår gå snabbt och snarligt hän.
Kom, vackra kulla
från Fröjdeskulla,
och sitt förrn dess en stund på mina knän!

Två stämmor.

rx

Gif mig ett strängaspel att ljufligt leka
för alla hjärtan trånande och veka!
Gör mjuk och lätt min tunga hand att smeka
de fina kinder drömmarna gjort bleka!
Du borgens hvita dufva, solen sjunker
och månen framgår öfver liljors dal;
då suckar under lindarna din junker,
din evigt ömme junker Näktergal.

Gif mig en sång för dem som le och glöda,
när trotsigt unga glädjetoner flöda!
Gif mig en rastlös fot för dansens möda
och trofast arm att tärnans midja stöda!
Kom, hyddans bruna lärka! Jorden fejas
och blomstren springa rikt ur gren och lök.
Med skogens vårspegl blandas min skallmejas;
jag är din evigt glade spelman Gök.

Till Lussefesten.

62

I natten darra
de kalla väder.
Steg hör jag knarra
på vindens bräder:
i hvita kläder
stod herrgårdsflickan,
med vaxljuskrona kring håret fäst,
nyss vid mitt läger och räckte brickan
lugnt i sin renhet åt yrväckt gäst.

Nu upp till gamman
i mörka tider!
Med tjärvedsflamman
Lucia skrider
i dæld och lider.
I dörren gläntar
med morgonglöggen min muntre värd
och bringar bud, att ung dottern väntar
sin late körsven till festlig färd.

I tidig vinter
re'n snön är fallen,
och foten slinter
på frusna vallen,
och hvit står tallen
som silfverstaken
för månens prunkande högtidsljus,
och stjärnbloss brinna högt öfver taken
på djurens fallor och mänskors hus.

Och släden redes
med fäll och täcken,
och selad ledes
från klöfverhäcken
den raske skäcken.
Med fröjd vi glida
igenom sofvande skogars skjul.
Ur hufvan tindrar det vid min sida
som morgongryning till härlig jul.

3 Krabban.

✱

Uti Krabban skall man bruka
agrimonia, laktuka,
ättika och ruteblad,
föra sig i nya kläder,
njuta fältens arla väder,
källans dryck och svala bad,
item låta lefverns åder;
så den gamla boken råder,
vill du vara sund och glad.

Sommarkläder har jag dragit,
jag har druckit, jag har tvagit,
låtit vinterns tunga blod.
Ost och fläsk har jag föraktat
samt för veclighet mig vaktat,
och min sömn var ej för god.
Dock, och trots den gröna maten,
rutebladen och spenaten,
är jag vid ett sorgset mod.

Bondepraktika, du kloka,
marken vill jag genomsnoka,
snäpparn vill jag låta gå:
säg, hvad örter skall jag bruka
mot mitt hjärtas sommarsjuka,
hvilken åder skall jag slå?
Dägligt lysa berg och hagar,
säg, hvi bleka himmerdagar
härskas i min håg ändå.

Anm. Himmerdagarna infalla i september.

Lejonets barn.

62

Vi ha arf af vår fader, vi ha mærg af hans mærg
och en lifsglöd som aldrig blir sval.
Det förnöjer oss att vistas på de stormdigra berg,
men vi trifvas ej i trångsinnets dal.

Våra egna förstå ej vår brinnande håg,
och de klaffare höja sina gryn;
men vi blicka utan fruktan upp mot djurkretsens tåg,
där det tecknar våra öden i skyn.

Se, Jungfrun framgångar med bröst såsom torn,
ty vårt sällskap hon åtnjuta vill,
och Väduren tömmer sina gyllene horn
och ger rikdomens háfvor därtill.

När solen löper högt genom Tvillingarnes ban,
står vår längtan till vandring och färd;
då draga vi till mötes den gode sankt Urban
och hans svalor i den glittrande värld.

Men i Kräfvetans tid, om oss luften blir kvaf
utaf hödoft och blommande lind,
då stiga vi till skepps vid det svalkande haf,
och mot Lyckolands kust går vår vind.

Så vandra vi i kraft och så segla vi i ljus
samt strö kring oss de skatter vi fått.
Man anammar oss med glädje i de fattigas hus,
och allt kvinnkøn välkomnar oss godt.

Men vår Herre bevare oss för högfärd och skam!
Han stäcke vår man och vårt mod
samt före oss till fällan där han samlar sina lamm
och till betet vid den himmelska flod!

Anm. Lejonets barn äro de som äro födda under lejonets
himmelstecken. — Urbanus dag räknas som den första sommar-
dagen. »Sommaren förer sankt Urban.» — För öfrigt hänvisas
angående detaljerna i detta och föregående stycke till bond-
praktikan.

Sång efter skördeanden.

66

Här dansar Fridolin,
han är full af det söta vin,
af sin hvetåkers frukt, sina bärmarkers saft,
af den hvinande valsmelodin.
Se, med lifrockens väldiga skört på sin arm
hur han dansar hvar flicka på balen varm,
tills hon lutar — lik vallmon på slokande skaft —
så lycksaligen matt mot hans barm.

Här dansar Fridolin,
han är full utaf minnenas vin
Här hugsvalades far och farfar en gång
af den surrande bondviolin.
Men nu sofven I, gamle, i högtidens natt,
och den hand som gned strängarna då är nu matt,
och ert lif samt er tid är en susande sång,
som har toner af sucksamt och gladt.

Men här dansar Fridolin!
Sen er son, han är stark, han är fin,
och han talar med bönder på böndernas sätt
men med lärde män på latin.
Och hans lie går skarp i er nyodlings gull,
och han fröjdas som I, när hans loge står full,
och han lyfter sin mö som en man af er ätt
högt mot höstmånens röda kastrull.

Pungmakarbo.

67

Mina bragders vagga, o Pungmakarbo,
dina gropiga åsar, dem räfvar bebo,
dina nattvulna skogar med dufva och lo,
dina stränder, där solgäddor drömmande glo!
Nu skytten, trög och butter,
har skjutit bort sitt krut
och leds åt dufvokutter
och dumma vilddjurs tjut,
och älfvens glupska utter
har rifvit ryssjans trut.

Du min kärleks vagga, o Pungmakarbo,
dina luftiga svalor, dem möjor bebo,
dina fönster, där nattliga gubbhufvun glo,
när som älskaren kommer på smygande sko!
Nu hälsar vackra Emma,
där bred i dörrn hon står,
med loj och släpig stämman
sin vän från unga år,
när till en sockenstämma
jag trygg och värdig går.

Selinda och Leander.

67

Hvi gjuter du i vågen
så sorgfull i hågen
ditt ögas salta biflod, o
Selinda Fläderblom?
Han svek, du svek, I sveken —
så lyktar ju den leken,
så skall den lekas utan ro,
tills jordens krets är tom.

Stryk bort din gråt, min vackra vän,
här finns ju godt om manfolk än,

å ja,

och säg mig, då vi ses igen,
om ej jag rådt dig bra!

När månen blir en spann,
bli alla gossar trogna,

å ja,

när alla enbär mogna,
få alla flickor man.

Hvi hänger du i tågen,
där skeppet far på vägen,
så dyster som i galgen, o
Leander Liljeqvist?

En liten boll af fläder,
en pust af västanvåder
är flickans hjärta, flickans tro,
och det är dem du mist.

Stick seglet opp, min lille vän,
och res till Kalifornien,

å ja,

men säg, då du är här igen,
om ej jag kväder bra:

När oxen lägger buss
och skeppare bli kalfvar,

å ja,

då kan du ta på allvar
en flickas smek och puss.

Kanske!

✱

Jag har slitit ungefär
allt hvad ledt och otäckt är;
syns det mycket på mig?
Kanske grönskas än min säng,
gifs mig mö och föds mig dräng —
hvem har lust att spå mig?

Skall jag gräla på min Gud?
Nej, han såg väl, att min hud
kräfdes bister smörja.
Sved nog, men sved ganska godt:
fick ej bli en riktig svott,
skall jag därför sörja?

Skall jag nu ha mera stryk?
Kanske tål jag än en byk.
Storm på mina slätter,
kom med ur och kom med skur!
Jag är hård likt furans tjur,
som mot nordan vätter.

Anm. Tjur (tjor, tjör) är den hårda, elastiska ved som bildas på nordsidan af buktiga tall- och granstammar.

Irina.

17

Vågen är grå och skyarna gå, o Irina,
vägen är vild, af dunklet och skurarna stängd.
Hur vill du gå på fötter så spåda och fina
tyngd af din sorg de farliga stigarnas längd?

Ser du? Se ut, där kullarnas sandböljor stiga
hvitt som i storm kring grönskande rofland och fur:
slätten dör bort i skuggor som hotfulla tiga,
bergsryggen står orygglig och sträng som en mur.

Världen är kall, dess glädje är all för Irina,
tyst är hvar röst som skallade där af ditt lof.
Hvad vill en hind i klyftan där vargarne grina,
hvad en narciss i tistlarnes konungahof?

Hur vill du fly? I fjärran din springare gnäggar,
trolös han tär i främmande spilta sitt hö.
Ej är det vår, och ej under blommande häggar
bär han som förr med stolthet sin härskaremö.

Sommarn är död; sin oro och glöd blott, Irina,
gaf han i arf åt oss som hans skördar försmå.
Lätta ditt bröst, gif toner åt suckarna dina,
sjung med vår vän, klaveret i enarnas vrå.

Tyst vill jag lyss, hur klagande floderna fylla
adeligt rikt plebejiske ungarlens borg.
Tyst vill jag se, som såge jag stjärnljus förgylla
fjärran din bild, förklarad och hög i sin sorg.

Lös nu ditt hår och låt det kring axlarna skina!
Det är min sol, som uppgår ur enträdens lund.
Blif här och lys i vinter, tills hedarna tina,
eller förblif och lys till min yttersta stund.

Du ler.

✻

Du ler med hvita tänder
och läppars röda glans,
och blickens ny sig tänder,
som aldrig nedan fanns.
Du gördlar dina länder
med samma lätta händer
som till din första dans.

Du räddat genom åren
ditt friska, knappa hull,
och ännu glänsa håren
som olja och som gull.
Kom, glömmom hjärtesåren!
I löten bräddar våren
sin blomsterskäppa full.

Hvad sjuka skalder sjunga,
att lyckans tid förgår,
är sant på deras tunga
men vore lögn på vår.
Oss lyfta vingar unga
ur lifvets kval och tunga
i våra sena år.

Månbymn vid Lambertsmässan.

rx

Träd ut mellan brokiga bäddomhängen,
stig upp från ditt läger i skogarnas fukt
och skin på den nakna ängen
och apelgårdarnas frukt.

Du nalkas och daggen dig stiger till möte,
och örterna fyllas med flödande saf.
Din makt är i kvinnornas sköte,
din makt i det svallande haf.

Din makt är i själarna; skälfvande stiger
en flodvåg af längtan och följer din gång,
hvert bröst som älskar och tiger
blir svämmande fullt af sång.

Till dig i sin väntan landtmannen skådar,
ty sådden blir skörd i ditt nattliga hägn;
din rodnad stormen bebådar,
din blekhet ger nejderna regn.

Nu är som ett bud genom midnatten före:
"Han kommer i fullhet, bereden hans fest!"
Mig är som en gudom du vore
och jag din tjänande präst.

Det är som jag lefde i fjärran trakter,
i fädernas länder, i sagornas tid,
då drömmens och trånadens makter
man tillbad i månljusets frid.

Dig offra de sorlande lundar och brunnar
och suckarnas ånga och yildmarkens lukt.
All jorden ditt lof förkunnar,
du höstkung, med kärna och frukt.

Min guddotter.

I.

Lilla lättingen min, lilla tättingen min,
skall hon sofva, fast klockan går på åtta,
och ser hon inte solen, hur varmt den skiner in
och hur dagen är vacker utan måtta?

Och inte hör hon tuppen, som gal så morgongällt,
eller talgoxens fyr på fönsterblecket,
ej fåglarna som stimma i rönnens röda tält;
lilla Anna hon snarkar under täcket.

Därnere sitta syskonen och läsa för sin gröt,
och den stränga mor är med och delar maten;
men Anna hon får sofva, hon är snäll ändå och söt,
och hon får ändå sin andel af faten.

Jag står vid krusbärshäcken, jag ser på en gardin,
och jag ser, hur den rör sig, bäst jag står där.
God morgon, lilla Anna, där du skymtar hvit och fin
i din tröja med spetsar och med bårder!

Och som talgoxen hoppar i fönsterbrädans sol
och som rönnens alla lätta sidensvansar,
så hoppar lilla Anna i sin granna underkjöl,
som ett solsken i sin kammare hon dansar.

II.

Det spelar på heden, det porlar i daln,
och blomdoften flyter så tung genom saln.
Nu tio års bruden är rustad och klädd,
och tysta stå syskonen kring hennes bädd.
Och guffar har varit med Pålle i stan:
du har spetsar och bårder som du var van.
Du har godt, lilla Anna, din säng är mjuk,
och din hals är ej längre sjuk.

Hon skymtar ur tyllen så hvit och fin.
Hennes hår ligger brunt ibland gul jasmin.
Vi ha knäppt hennes händer till aftonbön,
just när solen sjunker till ro bortom sjön.
Hennes döda hämpling, som ingen skött,
hennes ros, som i torra krukans dött,
ha vi lagt under flikar af Annas dräkt;
de tre voro nära släkt.

Jag lefver allena.

rx

Jag lefver allena, jag fingrar min flöjt,
jag suger min sura pipa förnöjdt,
jag brygger mitt dricka och kysser mitt stop,
som själf jag stäfvat ihop.
Så masar en dag och än en dag;
mitt dalur slår sina säfliga slag,
och längese'n, tycks mig, ringde det ut
min ungdoms sista minut.

Små flickorna gå vid min fönsterkarm
med skymningens stjärnljus kring midja och barm,
med lockande blick bakom gran och jasmin:
"Kom och tag oss, kom ut, Fridolin!"
Då kännes det nästan, som vore jag ung,
min längtan vill flyga, men vingen är tung,
min mun vill sjunga, men tonen är glömd
och vårgigan sprucken och gömd.

Och jag sofver den långa, den smäktande natt,
medan lunderna fyllas med suckar och skratt;
min hvila är djup som aldrig den var
efter lidelsens jäktande dar —
ja, djup som vyssade sommarens bin
och gräset på kullen: Sof, Fridolin!
Du som aldrig fick somna hos älskande vif,
sof ut från ditt ensliga lif!

Min hemorts byggliga ungarlar af skilda stånd och
villkor tillägnas dessa blad af Baquin Fridolin
(Båkan Bengtsson från Fridarfvet.)

Cecilia Bölljas visbok.

(Fragment.)

Till jungfru Cecilia Böllja.

rx

En visbok jag ägnar dig, Sissela Böllja.
Jag kan ej fördölja,
att mot din ljufhet min gåfva är arm.
Dock vet jag min ädela vän och kära
har visan i ära
långt mera än smycken för hals eller barm.

När nu dina blickar, de milda, falla
på visorna alla,
skall stundom en skugga förmörka din hy.
Ej klingar min sång från stigen och dalen
som din i salen
i skymningens timmar på Böljeby.

Så må du då veta, du goda och ömma,
att skärare strömma
inom mig toner som aldrig få röst.
De slockna i bruset som lutans lekar
bland hjorthagens ekar
vid vindarnes jakt i den gyllne höst.

De dikta, när ängarna mogna till slåttern,
om riddaredottern
med linblommans ögon och gullrisets hår;
den drömmande doft som af vårbrodd bland gräsen
som går af dess väsen
har följt mig i tumlande vandringsår.

Så tag då min visbok, Cecilia Böllja!
Jag vill ej fördölja,
att sinnet är tungt, då jag räcker dig den.
Jag drömde i natt, att jag sjöng vid din sida;
jag vandrar vida,
sjung ensam och tänk på din ensamme vän!

Herr Snakendal.

62

Vid Brittmasstid, när skymning föll,
en riddersman på gården höll.
Han skrek ifrån sin sadel:
"Hej, bonde, kom och sköt min häst,
och red dig till att få som gäst
i natt en man af adel!"

Till stallet leds det ädla sto,
det dansar på sin blanka sko,
så stolt som en grefvinna.
Men riddarn står i bondens tjäll,
där alved lågar blekt på håll
och unga kvinnor spinna.

En spinner ej; hon sitter tyst
vid fönstret med sin späda byst
mot aftonmålad ruta.
Hon ser på himmel, ser på jord,
som om hon sökte vackra ord
till vindens veka luta.

Men riddarn griper vid sin länd,
där fickan sitter, tung och spänd
af digra penningpungen.
Så vårdslöst dalrar upp han drar,
som om det byxe knappar var.
"Slit dem med hälsan, husbondfar,
och gif mig denna ungen!"

Då svarar bonden: "Riddersman,
din ätt och börd jag skönja kan
men ej din dyrd och vandel.
Ditt mynt är blankt, dess klang är god,
men med mitt eget kött och blod
jag vill ej drifva handel."

Då riddaren: "Din slemme lurk,
tror du, jag är en hednisk turk
som saltar slika lamm i burk?
Nej, bättre fick jag lära.
Du bonde, var dock ej så hård!
Jag har i Österland en gård,
den vill jag dig förära.
Där dricka mina oxar vin,
i hvete rulla mina svin
och grymta till min ära.

Du vägrar än? Så hör mitt ord:
Jag äger på den vida jord
ej ens ett skjul af bräder.
Den som skall dela lott med mig
får drifva kring på vildmansstig
i himlens alla väder.
Jag satt på krög vid spel i natt;
där vann jag häst, där vann jag skatt
och dessa granna kläder.
Farväl! Nämn aldrig Snakendal,
hans blotta namn är skam och kval."
Och sorgsen ut han träder.

Han går i mossgrön ekelid.
Det är den milda Brittömässtid,
då höstviolerna blomma;
han bryter en vid månens ljus
och ämnar lemna bondens hus,
till fots, med fickor tomma.

Men hon som lyssnat kvällen lång
till sina tankars tysta sång
vid aftonröda rutor,
hon reser sig från bänk och bord,
som om hon hört i vilda ord
en klang af milda lutor.

Hon går, och blicken lyser glad.
"Och är det sant, hvad sist du sad",
så vill jag visst dig följa.
Haf tack för lotten som du bjöd!
Jag följer dig i skam och nöd
samt öfver land och bölja."

En studentflamma.

62

Jag tänker mera än på vin, min kära, på ditt bröst,
och ängden doftar som jasmin, fast året vändts i höst.
Den sträfva vinden tycks mig varm, hans kärfva röst
som sång:
en cittra sitter i min barm och spelar dagen lång.

Jag bär mitt hjärtas instrument till strandens hassel-
lund,
ty hon som har dess strängar spänt är där i denna
stund.
Där stiger vinden sval från sjön i Mikaelifrost,
och flickor plundra backens spön sin läckergom till
kost.

Som skrikorna på solig gren i dungens ljusa tält,
så blänka de mot mark och sten och larma lika gällt.
Jag ser blott en i denna svärm, blott en på denna jord,
och dold af täta enars skärm jag fångar hennes ord:

“Jag har en vän, men stackars den som har en vän
så ful!

Jag måste le, blott jag får se min långa, lärda drul —
blek och förläst och judenäst, så knotig och så hård,
med ragg på hakan och ett hår som störad hummel-
gård.

Det var en kväll; i månsken ser han ganska hygglig ut,
och lyssna till en karl som ber och se, hvar det tar slut!
Jag svarte ja till allt han sa', och, flickor, vet ni hvad?
Om så ej skett, ni aldrig mer i lifvet sett mig glad.“

Vårskymning.

rx

Den ena kom från slottet, hon smög i trädgårdsvrår
mellan örter och snår,
som ångade och drömde i skymningsljuflig vår.

Där fiskar nyponhulling, där biter hagtornstand
på de vildvuxna land,
och skälmska grenar nappa i flätans röda band.

Nu står hon utom häcken, och blodet bankar hett.
Ack, måntro någon sett?
Kanhända guvernanten? Det vore allt för ledt!

Och rädd och lycklig går hon emot den sjunkna sol,
medan ängens viol
helt ödmjukt kysser fällen af yngsta frökens kjol.

Den andre kom ur skogen, på blåbärshagens stig,
han kom smidig och vig.
Hej, öfver gårdesgården hur lätt han svängde sig!

Han satt sin djäknemössa på sned som en baret,
och till knapphålsbukett
en körsbärskvist han brutit med blom som daggen vätt.

Men rundt omkring ur löfvet han tyckte att han fick
mången spejande blick,
han tyckte trasten sporde så misstänkt, hvart han gick.

Så vandra de, och blekna begynner aftonskyn,
men de glöda om hyn,
och sälla, dunkla riken stå upp för deras syn.

De mötades på kullen, de mötades vid ån
i det glimmande slån.
De kyssades så blygt, att de skämmades för mån'.

Intet är som väntanstider.

rx

Intet är som väntanstider,
vårflodsveckor, knoppningstider,
ingen maj en dager sprider
som den klarnande april.
Kom på stigens sista halka,
skogen ger sin däfna svalka
och sitt djupa sus därtill.
Sommarns vällust vill jag skänka
för de första strån som blänka
i en dunkel furusänka
och den första trastens drill.

Intet är som längtanstider,
väntansår, trolofningsstider.
Ingen vår ett skimmer sprider
som en hemlig hjärtanskär.
Sällan mötas, skiljas snarligt,
drömma om allt ljuft och farligt
lifvet i sitt sköte bär!
Gyllne frukt må andra skaka;
jag vill dröja och försaka,
i min lustgård vill jag vaka,
medan träden knoppas där.

Dufvan och örnen.

rx

En dufva kuttrade i kärlekstiden:

Jag är en turturdufva,
mitt bröst är mjukt och hvitt.
Flyg öfver starr och tufva
och mossens glesa björkar,
tills skogen sig förmörkar,
så när du boet mitt.

En roffägel strök öfver topparna och svarade:

Jag är en örn från fjällen,
och jag har hört din röst.
Min hamn är mörk som kvällen,
och mina vingar brusa,
mig mätta inga ljusa
och späda dufvobröst.

Blomstervisor.

I.

Som liljorna i natten
vid bäckens mörka vatten,
så glimmar du för mig, min vän, i mina dunkla år.
I mina långa höstar
så underbart det tröstar
att tänka, hur i liljeljus jag vandrar, hvar jag går.

Och strömmens mörka vatten
gled snabbt förbi i natten
och gästar aldrig mer den strand där liljefolket bor.
Ju fjärmare jag drager,
dess mer jag minns dig fager,
jag går som yr af liljedoft, jag hoppas och jag tror.

II.

När på mitt knä du sitter skär och späd
som äppelblomman på det mörka träd,
då vet jag, att mitt väsens rot har kraft
att dricka ungdom än ur vårens saft.

Och dagg och honung dofta på din mund
som på en morgonvinds i junilund.
Från denna friska läpp, som aldrig ljög,
all hjärtats vishet talar enkelt hög.

Och allt omkring är vordet nytt och skärt.
Det är som glömde jag allt ondt jag lärt.
I ljus och lycka syns mig allt förent:
allt godt är ljuft, allt ljuft är godt och rent.

Och här är pingst och sol och paradís,
en helig vind går fram i löf och ris;
här hvälfver livvets brunn sitt blomsterflarn,
och saligheten undfå vi som barn.

Hvad skall man sjunga?

fx

Hvad skall man sjunga för flickor
i by eller höganloftsbur
om ej om vårens blommor
och unga hjärtans amour?

Jag gick igenom landet:
så susade alla snår;
jag lyddes vid själarnas dörrar:
så sjöng det i alla vrår.

Och toge jag sjumilsstöflar
och ströfvade, Lunkentus lik,
i världens konungarikén,
jag hörde väl samma musik.

Min själ är lik en lustgård ;
där grönskas de torraste rös,
där spela vind och källor
en visa så våramurös.

Jag är en man ur hopen,
vill fånga på lek någon gång
en strof ur min och alla
de andra själarnas sång.

Så knyter jag lundens blommor
omkring min kärestas hals
och sjunger i glädjeåren
och väger ej orden alls.

Jag sjunger i ny och i nedan
om vårtid och ung amour.
Den sången kan ingen förtörna,
Cecilia lill, eller hur?

Från Folkare=stigar.

(Folkare är ett härad i södra Dalarne.)

Vårlåt.

rx

Göken på ängarna gal i sena natten,
löken på sängarna blomstrar vit och röd.
Forsen kring stenarna sprutar mjölkvitt vatten,
porsen och enarna skänka ut sitt mjöd.
Hvad vårt land är vänt och ljust,
hur dess hundra sjöar glänsa
liksom ögon dem kärleken tjust!

Följer du skällan i långa solskensdagar,
sköljer vid källan du foten, späd och skär?
Lockar dig dufvan till dunklet där hon klagar,
plockar på tufvan du söta fjolårsbär?
Se, din vän i längtan går.
Hur de ungas hjärtan darra
liksom lärksång i hembygdens vår!

Maja hönstjuf.

67

Jag talar ej om,
hvarifrån jag kom.
men jag gick precis dit det lyste mig.
Vid gnistornas sprak
under smedjans tak
den svarta smedpojken kysste mig.
Vid skuggande stack
med skördarn jag drack
ur hans kruka den surnade drycken.
Min kjortel vardt våt
i fiskarens båt
och bär sikfjäll ännu som smycken.

Och hvart jag går,
du ej veta får,
men jag går precis dit det lyster mig.
Och går jag än vill
och syns aldrig mer till,
så sörjer ej mor eller syster mig.
Om det spörjs, när jag gått,
att man mist litet smått,
och du hör, hur om räfven det språkas,
så skvallra, min pys,
att du sett mig, och lys
efter Maja, få se, om hon råkas!

Dalmarsch.

En flock dalkarlar tågar hem från sommararbetet.

Marschen går till Tuna
på hed och backar bruna,
marschen går till Mora
och bergen de blå.
Med hacka och med spade
vi draga hem så glade
till skogarna de stora
och kullorna de små.

Hur lätt det är att vandra,
I bröder, med hvarandra,
när slantarna i fickan
slå takt mot byxans skinn!
Hur klarinetten låter,
då spelman vänder åter
med brudgumsskänk åt flickan
och brölloplust i sinn!

Du dystre far i huset,
hvi står ditt öl i kruset
och surnar än och skonas?
Låt glädjen dväljas här!
Du mor, sätt på din gryta,
låt smör i gröten flyta,
ty här är Sjungar Jonas,
och här är Krongårds Per!

I bergslagsmän på vreten,
som sträfven och arbeten,
gån med dit upp till Siljan
i dalemarschens takt!
Gån med och skåden landen
där kyrkorna på stranden
stå glimmande som liljan
uti sin hvita prakt!

Se, hagarna sig färga
som eld vid Brunnbäcks färja,
och älf och bäckar rinna
med hög och höstlig låt.
Inunder mörka skyar
vi hälsa våra byar.
För oss ska vaxljus brinna,
för oss skall föras ståt.

Hembygdens huldra.

rx

Hennes far är bland alfer den störste
i den nejd där min barndom förgått,
han är bergens och skogarnas förste,
och i Strandmora klint är hans slott.

Hon är barn, hon är jungfru att kalla;
hon är yngst i sitt fädernehus,
hon är vänast af syskonen alla
i sitt väsen af skymning och ljus.

Hennes läppar stå ljuftva och röda,
hennes hår är som solbrantens ström,
hennes öga är djupt som en grufva,
fullt af dunkel och längtan och dröm.

Hon bär smycken af silfver och koppar,
af granater är lifbältets las,
men sitt bröst vill hon pryda med knoppar
och små blomster från backe och ås.

Det är tungsamt i bergsalar trånga,
där blir soltörsten sinnet för stark.
Hela dagen hon älskar att gånga
i sin milsvida, härliga park.

Hon beser sina hjordar, de fria —
där är älg, där är lekatt och räf;
och hon gluttar i gräfsvinens stia
och i tranbot bland vide och säf.

Invid stranden af ödsliga Glimman
hennes eka står gömd i en vik,
och små årslag hörts plaska i dimman
under lommarnes kvällsliga skrik.

* * *

Jag har gått i de svärmande åren
i ditt fotspår på grön liten stig,
när det lopp som ett budskap i snären
och all vildmarken hälsade dig.

Då stod törnrosen skärast om kinden,
då tog göken sin mjukaste ton,
då kom doften som rikast med vinden
ifrån vildbins och getingars bon.

Men jag ville dig hejda och säga:
Gå ej undan, du skygga, förblif!
Dina ögons mystär vill jag äga
och din drömskatt ur vildmarkens lif.

Du kan sägnerna, mörka och ljusa;
ifrån dalgång och glittrande brant.
Allt hvad skogarna hemligast susa
är för dig som för ingen bekant.

Låt oss sitta där granarna gunga
öfver smultron på kolbottens vall!
Jag vill höra dig tala och sjunga,
jag vill lyss, till dess dagen är all,

till dess skyarna slockna mot natten,
medan hyttornas lågor få färg,
och du flyr öfver lommarnes vatten,
öfver älgarnes tallkrönta berg.

En envis dalkarls visa.

rx

Fördärfves jag platt, om jag viker en tum
ifrån mitt rum,
om jag står där med heder och ära!
Kom an, all världens klaffarehär!
Mitt bröst är här;
dess hårdhet skall du lära:
skjut giftiga pilar, jag blir där jag är.

Jag tror väl knappt jag mig själf bedrar,
om jag håller för visst, att min ättefar
drog ut med Peder i Vibberboda;
och känner jag rätt
en dalamans sätt,
så vill jag förmoda
han höll sig, där skäktorna regnade tätt.

Och själf vill jag gå — fast en stackare stor
jag är inför den som i höjden bor —
med nacken rak under hatten.
Och samma lynne du nog förnam,
hvarhelst du gick fram
vid de stora älfvarnas vatten,
från Långhedens mur till Salfjällets kam.

Och den som kan öppna med fromhet sin mund
och bedja en bön af sitt hjärtas grund,
han må väl önska:
Gif alla dem som vid älfvarna bo
förnöjsam ro,
låt landet grönska,
men fyll det främst med mandom och tro!

Anm. Peder Svensson i Vibberboda nämnes som dal-
karlarnes anförare i slaget vid Brunnbäcks färja.

Uppbrott.

rx

De svarta skogarna mumla
som psalmsång kring fädernas lutande kors,
och doft som en vakande humla
bak åsarna tonar Avesta fors.
Än vindspelet knarrar vid grufvan
och släggorna picka på hållarnas järn,
men spofven soffer på tufvan,
och änderna hvila på hvilande tjärn.

Nu ville jag girigt samla
all nejdens drömmande fägring och sång
samt minnena, unga och gamla,
som sjunga i natt liksom lifvet en gång,
nu ville jag dofterna fånga
som välla ur vårnattens jäsande brygd
och föra dig med på min långa,
min ovissa väg, du min Folkarebygd!

Jag går mellan lärkors nästen,
jag följer din ström, som i saktmod och ro
går fram mellan klippornas fästen
och sandiga brinkar, där svalorna bo.
Frid hägnar de vänliga Dalar,
men stenen står hög vid Brunnbäcks älf
och stolt i sin stumhet talar
om kraft som i trångmål vet hjälpa sig själf.

Lif och död.

Jag är en sjungandes röst.

78

Jag är en sjungandes röst på stora, tomma slätter,
där intet öra hör, där intet eko bor.

Jag är ett irrande bloss öfver sjön i svarta nätter,
en nyckfull eld, som slocknar snart i mörkret: hos
min mor.

Jag är ett drifvande blad i höstens vida rike,
min lefnad är en lek vid alla vindars kör.
Om jag stannar på ett berg eller drunknar i ett dike,
det vet jag ej, det bryr mig ej, det rår jag icke för.

Forum.

(Af Hans Holbein den yngste från Rättvik.)

Döden går från by till by
med sin murkna giga.
Gammal karl men kvick och kry,
smala ben och viga!
Kastar som en pojk mot sky
frodigaste piga.

Står han vid en stugas knut,
fjällrar lätt på strängen,
sköna jungfrun träder ut,
liksom förr till drängen.
Hej, galoppen går i kut
öfver sommarängen.

Mor i huset, mjäll i skinn,
rund och slät om kinden,
tar från barmen, hvit och stinn,
diaren i linden.

Stadigt dansar paret in
genom gallergrinden.

Mormor väcks af ovant spel,
rätar trögt på benen.
Gamla valsen tung och stel
tråds på kyrkgårdsrenen;
matt och yr hon stiger fel,
ramlar under stenen.

Aldrig var en man så galn
efter fläng och leka!
Nummerkarln och generaln,
blomstrande och bleka —
alla bjuder han på baln,
ingen brukar neka.

Har han i ett fattighus
skumpat om med hjonen,
står han strax i prakt och ljus
uppe hos baronen;
sirlig dans med bock och krus
enligt fina tonen.

Halta Lena, ful och svår,
saffransgramm i nacken,
äntligen en polska får,
fast hon släpar klacken.
Dunkom, hasom lunken går
uppför kyrkobaeken.

Jorum på det kala fjäll
och i gröna hagen,
Jorum i den sena kväll,
Jorum midt på dagen!
Hör den murkna gigans gnäll
under yra dragen!

Bröder ifrån land och stad
samt med mö och fruga!
Görom väntan ljuf och glad
i vår lekarstuga,
till dess en och en i rad
vi stå upp och buga.

Barmhärtighetens tempel.

67

Vi veta hon skall komma
en gång till makt och spira,
då hallarna stå tomma
där jagets präster fira
sin grymma Molokskult.
Som i advent går sången,
i helig väntan fången,
med bröst af andakt fullt.
Hur länge skall hon töfva?
Stå upp, o värld, och öfva
den högas hyllningspsalmer,
gå ut och vägen löfva
med björkar och med palmer!

Bryt ner de gyllne krögar,
hvar borg för last och skäm,
bygg stugor och bygg logar,
där hon vill draga fram! —
Än intet öga skådar
den stjärna som dig bådard,
ditt sekel ingen vet;
men medan natten skrider,
vi se mot dina tider,
o moder Barmhärtighet!

Se, dina tempel trona,
i alla gröna dungar!
Dit komma jordens kungar
och böja djupt sin krona,
och stapplande sig samla
de trötta och de gamla
och finna hvila där.
Där läkas rifna sinnen,
där slockna nödens minnen
och själfviska begär.

Se, jordens judar komma
med sina penningpåsar!
De nya slakten blomma
inunder trygga åsar;
och älskog går i drömmar
vid dina lunders strömmar,
ej synd, ej sorg han vet.
Och jordens skalder nalkas,
då sommardagen svalkas,
och sångens offer brinna
för jordens härskarinna,
gudinnan Barmhärtighet.

En löskerkarl.

FX

Hvem är du och hvar kommer du från?

— Det vill jag och kan jag ej säga.

Har intet hem, är ingen mans son,

ej hem eller son skall jag äga.

Jag är en främling fjärranväga.

Hvad är din tro och din religion?

— Jag vet blott, att intet jag visste,

och var jag ej af den rätta tron,

så trodde jag dock ej miste!

Gud har jag sökt, den förste och den siste.

Hur var ditt lif? — Det var storm och nöd
och kamp i en enda vefva;
det var gäckad längtan och fåfång glöd
och små glimtar ur molnens refva.
Jag är så glad att jag fått lefva.

En fader.

63

En fattig man såg sin späde son, som han aflat i löndom, stå blek och illa klädd vid inhägnaden till en park, där friska och fina barn lekte. "Hjälp mig in," bad gossen sin far utan att känna honom. Men mannen smekte barnet och gick sörjande sin väg. När det kort tid därefter sades honom, att sonen dött, förbannade han sig själf och tänkte: I evighet må hämnadens herre af mig utkräfva straffet för detta barns öde!

Men har du en lekplats, o konung,
på dina saliga ängar,
där blomstrens eviga honung
sin ånga för barnen strör,
då samlas väl dit att leka
jämväl de klena och bleka
du tog ur armodets sängar
och de som vid jordens parker
stått längtande utanför.

Och går ditt folk att betrakta
ibland de små lustiga vänner,
dem heliga mödrar vakta
och tjänande himmelska mör,
då låt mig stå vid staketet,
om än som ett ogräs bland hvetet,
och se, om min son jag känner;
en stund låt mig stå, fast förkastad,
och lyss, om hans skratt jag hör.

Drömmen och lifvet.

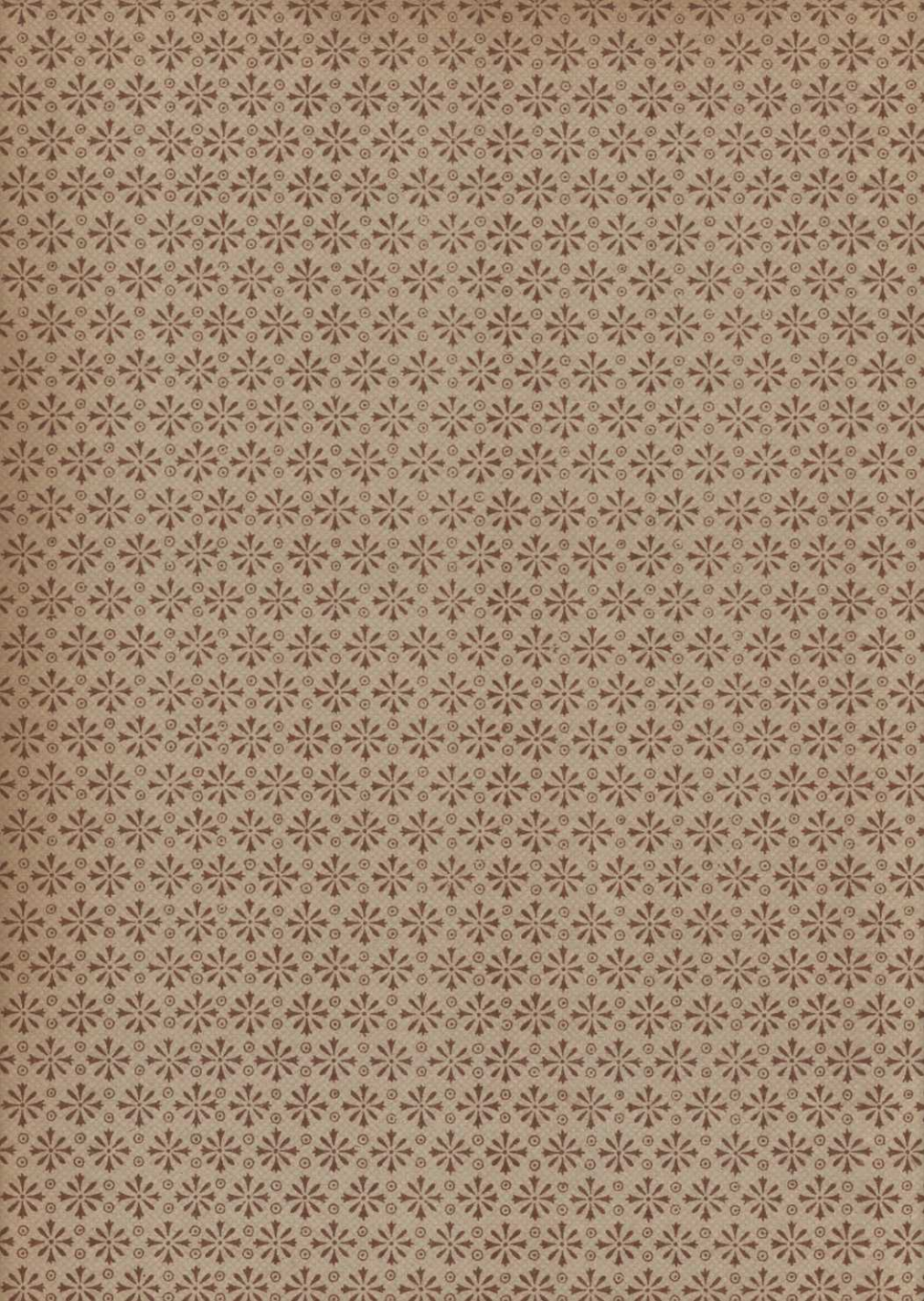
fr

Jag ville vara en mäktig man
och bygga mig borg och rödja mig rike
samt gräfva omkring dem ett väldigt dike,
så långbent ondska för bredt det fann.
Där ville jag duka borden till fest
och bjuda hvar hungrig från vägen till gäst
och alla raska och präktiga karlar.
Där skulle det sägas högt och fritt,
att svart är svart och att hvitt är hvitt,
och lifvet berömmas, så länge det varar.

Jag ville vara en orädd man.
Gif mig, o öde, en kamp och en sadel,
ett drabbande svärd och en sak utan tadel
att falla för, om ej segra jag kan!
Och får jag ej nämnas på ärans dag,
då skarorna komma från lyktadt slag,
bland dem som stormat och stupat i téten —
likgodt, om i hvirflande hopen jag stred!
Fram kan man väl gå fast i sista led,
och man sofver väl godt, fast man sofver förgäten.

Så vardt jag en drömmare, icke en man!
Jag fäktar och rasslar med ordens lansar,
och bär jag i diktens tornering ett pansar,
går jag eljes i hvardagskavaj som en ann.
Jag ville sjunga i bergens ljus
men dröjer i skuggan kring hembyns hus,
där minnena spela som näktergalen.
Men nejden skall höra ännu min röst!
Finns luft i lunga och klang i bröst,
kan sången nå upp, fast den ljuder i dalen.

6000096385

Göteborgs universitetsbibliotek

